

DET FORDOMSBEVIDSTE RUM

De fleste af os har forudfattede holdninger om andre mennesker, hvilket kan påvirke vores syn på og ageren over for bestemte grupper.

Bag fordommene ligger der dog ofte et spændende og givende møde med ”den anden”, og ved at blive bevidste om fordommene og omtænke og afmontere dem kan vi skabe gode betingelser for inkluderende fællesskaber.

Denne øvelse handler om aktivt at blive bevidst om egne fordomme for dermed bedre at kunne møde og debattere med andre mennesker på en åben og respektfuld måde.

Målgruppe: Fra ca. 14 år.

Antal: Op til ca. 20 deltagere.

Tid: Ca. 45 minutter.

Forberedelse: Vælg et tema, som deltagerne skal formulere fordomme om. Det kan for eksempel være land-by / ung-gammel / religion / psykisk sygdom / seksualitet / misbrug / politikere.

Overvej, hvilke temaer der passer til gruppen, og hvilke der kan være for følsomme eller konfliktfyldte at arbejde med. Der kan være grunde til at styre uden om de temaer, vente med dem eller til netop at tage dem op. Det afhænger af gruppen og konteksten.

Sådan gør du

1. Tal med deltagerne om, hvad en fordom er, hvilke mekanismer der er på spil i udviklingen af fordomme, og hvilke negative konsekvenser fordomme kan have.
2. Præsenter det valgte tema for deltagerne. Indled med, at I i fællesskab lytter til en udsendelse, læser en artikel eller søger viden om temaet på nettet.
3. Bed deltagerne om hver især eller i par at skrive alle de fordomme, de har om temaet, ned. Giv deltagerne 5-10 minutter – de må skrive både positive og negative fordomme ned.
4. Saml op. Bed deltagerne byde ind med deres fordomme på skift, og notér alle fordommene ned undervejs, så du i næste runde har et overblik over, hvad der er blevet sagt. Vær klar på selv at byde ind med dine fordomme. Du er en del af rummet. Fortsæt, indtil alle fordommene er blevet præsenteret.
5. Omformulér i mindre grupper eller i fællesskab nogle af fordommene til nysgerrige og respektfulde spørgsmål. Hvis temaet for eksempel handler om minoriteter, kunne man fremfor at spørge fordomsfuldt: ”Synes du ikke, det er undertrykkende at gå med tørklæde?” spørge åbent: ”Hvorfor går du med tørklæde?” Ved at blive bevidst om og vende fordomme til oprigtigt nysgerrige spørgsmål, kan I åbne for samtaler og perspektiver, I ellers sjældent ville få adgang til. Det kan være med til at nedbryde fordomme og skabe forståelse og tolerance for dem, man har svært ved at forstå. Er du nysgerrig på, hvordan øvelsen kan bruges, og hvad eleverne kan få ud af den, kan du læse mere i praksisfortællingen Møder på Hal-vejen på side 74.

6. Afslut med at samle op på øvelsen ved eksempelvis at spørge:
- Var der noget, der overraskede jer i forhold til jeres egne fordomme?
  - Hvad baserer I jeres fordomme på?
  - Hvorfor kan det være godt at snakke åbent om fordomme?
  - Hvad kan man gøre for ikke at blive styret af fordomme?
  - Hvilke samtaler bliver mulige, når man spørger åbent og nysgerrigt fremfor at starte med en fordom?

Variation

Det kan være en fordel at lade deltagerne skrive fordomme ned anonymt og efterfølgende hænge dem op i undervisningsrummet. På den måde forbindes fordommene ikke med bestemte personer.

I kan også starte med at lave et fælles regelsæt ved hjælp af Fællesskabsdogme-øvelsen, som kan findes på side 134. Afhængigt af temaet kan det for eksempel være vigtigt at have fokus på empati, respekt, ærlighed og fortrolighed.

Start øvelsen med en check-in-øvelse.¹⁹ Det kan være, at der sidder nogle i gruppen, der har særlige erfaringer med det tema, I skal til at arbejde med, hvilket kan være rart at vide for underviseren og de andre deltagere, inden øvelsen går i gang.

Øvelsen er god at lave forud for et møde med mennesker, deltagerne ikke ved så meget om. Det kunne for eksempel være i forbindelse med en udflugt, eller hvis I skal have besøg udefra. I kan også bruge de spørgsmål, I får formuleret, som afsæt for at søge viden om temaet i artikler, udsendelser eller lignende på en fordomsbevidst og mere åben måde.

”Vi starter altid med en check-in-øvelse, også for at finde ud af, om der er nogen i undervisningen, der har et forhold til temaet, der gør, at vi skal være særligt opmærksomme, når vi meget frit begynder at dele fordomme. Hvis der nu er en elev, der identificerer sig med noget af det, vi taler om, er det meget rart at vide.” (Lærer)

”Først anerkender man, at der er fordomme, og så forsøger man at vende dem til spørgsmål, som danner grundlag for en fordomsfri snak, hvor man kan møde hinanden fremfor at pege fingre ad hinanden eller være optaget af, hvem der har ret. Det giver ikke en debat, men en samtale, hvor man vil forstå mennesket. Det synes jeg er en god måde at gøre det på.” (Elev)

19) En check-in-øvelse kan se ud på mange forskellige måder, men formålet er, at den hjælper deltagerne med at spore sig ind på emnet og hinanden. Man kan eksempelvis bede deltagerne efter tur nævne to ting, de associerer med undervisningstemaet.